

ČEZ

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

27 октомври 2009 година *

По дело C-115/08

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Landesgericht Linz (Австрия) с акт от 5 март 2008 г., постъпил в Съда на 17 март 2008 г., в рамките на производство по дело

Land Oberösterreich

срещу

ČEZ as,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н K. Lenaerts, г-н J.-C. Bonichot и г-жа P. Lindh, председатели на състави, г-н C. W. A. Timmermans, г-н A. Rosas, г-н K. Schiemann (докладчик), г-н P. Kūris, г-н E. Juhász, г-н G. Arestis и г-н L. Bay Larsen, съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н М. Poiares Maduro,
секретар: г-жа С. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 10 март 2009 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Land Oberösterreich, от адв. J. Hintermayr, адв. F. Haunschmidt, адв. G. Minichmayr, адв. P. Burgstaller, адв. G. Tusek и адв. C. Hadeyer, Rechtsanwälte,
- за ČEZ as, от адв. W. Moringer, Rechtsanwalt,
- за австрийското правителство, от г-н E. Riedl и г-н C. Rauscher, както и от г-жа С. Pesendorfer, в качеството на представители,
- за чешкото правителство, от г-н M. Smolek, в качеството на представител,
- за френското правителство, от г-жа A.-L. During, в качеството на представител,

- за полското правителство, от г-н М. Dowgielewicz, г-н М. Nowacki и г-н D. Krawczyk, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н E. Traversa и г-н B. Schima, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 22 април 2009 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 10 ЕО, 12 ЕО, 28 ЕО и 43 ЕО.

- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Land Oberösterreich [провинция Горна Австрия] и ČEZ as (наричано по-нататък „ČEZ“) по повод на вредни въздействия или опасност от вредни въздействия, свързани с йонизиращо лъчение, които засягали земеделски земи в Австрия, собственост на посочената провинция, поради експлоатирането от страна на ČEZ на атомна електроцентрала, разположена в Темелин, на територията на Чешката република.

Правна уредба

Общностна правна уредба

Договорът за Евратом

3 Съгласно член 1, втора алинея АЕ:

„Общността има за задача да допринесе за повишаването на жизнения стандарт в държавите членки и за развитието на отношенията с другите страни, чрез създаването на условия, необходими за бързото установяване и развитие на ядрената енергетика.“

4 Член 2 АЕ гласи:

„За да осъществи задачата си при условията, предвидени в настоящия договор, Общността трябва:

[...]

- б) да установява единни стандарти за сигурност с цел опазване здравето на работниците и на населението и да осигурява тяхното прилагане;

- в) да улеснява инвестициите и осигурява, по-специално като насърчава начинанията на предприятията, създаването на основни съоръжения, необходими за развитието на ядрената енергетика в Общността;

[...]“

5 Членове 30—39 АЕ съставляват глава 3, озаглавена „Здравеопазване и безопасност“, от дял II, озаглавен „Разпоредби за поощряване напредъка в областта на ядрената енергетика“, от Договора за Евратом.

6 Член 30 АЕ предвижда:

„В Общността са установени основни стандарти за опазване здравето на населението и на работещите срещу опасностите, произтичащи от йонизиращите лъчения.

Изразът „основни стандарти“ означава:

- а) максимално допустими дози с достатъчна безопасност;

б) максимално допустими дози на облъчване и замърсяване;

[...]“

7 Съгласно член 31 АЕ:

„Основните стандарти се изготвят от Комисията, след като тя е получила становището на група лица, определени от Научния и технически комитет измежду научни експерти, и в частност експерти по обществено здраве в държавите членки. [...]

След консултации с [Европейския парламент], Съветът, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, която му изпраща становищата на тези комитети, получени от нея, установява основните стандарти.“

8 Член 32 АЕ гласи:

„По искане на Комисията или на държава членка основните стандарти могат да бъдат преразгледани или допълвани, в съответствие с процедурата, определена в член 31.

Комисията е длъжна да разгледа всяко искане, съставено от държава членка.“

9 Член 33 АЕ предвижда:

„Всяка държава членка приема съответните закони, подзаконови и административни разпоредби, за да осигури спазването на основните стандарти [...]

Комисията отправя съответни препоръки за хармонизиране на разпоредбите, приложими от държавите членки в тази област.

За тази цел държавите членки са длъжни да съобщят на Комисията разпоредбите, които се прилагат към датата на влизането в сила на настоящия договор, както и всякакви последващи проекторазпоредби от същия характер.

[...]“

10 Член 35 АЕ гласи следното:

„Всяка държава членка създава необходимите съоръжения за осъществяването на постоянно наблюдение на нивото на радиоактивността във въздуха, водата и почвата и да осигури спазването на основните стандарти.

Комисията има право на достъп до тези съоръжения; тя може да проверява тяхното функциониране и ефективност.“

11 Съгласно член 36 АЕ:

„Компетентните органи периодично предоставят информация относно проверките, посочени в член 35, на Комисията, така че тя да бъде информирана за нивото на радиоактивност, която може да окаже влияние върху населението.“

12 Член 37 АЕ предвижда:

„Всяка държава членка е длъжна да предоставя на Комисията такива общи данни, които се отнасят до всеки план за изхвърляне на радиоактивни отпадъци под каквато и да е форма, което ще позволи да се определи дали осъществяването на такъв план може да предизвика радиоактивно замърсяване на водата, почвата и въздушното пространство на друга държава членка.“

Комисията, след като се консултира с групата експерти, посочена в член 31, предоставя своето становище в срок от шест месеца.“

13 Член 38 АЕ предвижда:

„Комисията отправя препоръки до държавите членки относно нивото на радиоактивност във въздуха, водата и почвата.“

В спешни случаи Комисията приема директива, която изисква от съответната държава членка да вземе в срок, посочен от Комисията, всички необходими мерки за предотвратяване превишаването на основни стандарти и осигуряване спазването на разпоредбите.

Ако въпросната държава не спази директивата на Комисията в определения срок, Комисията или която и да е заинтересована държава членка може незабавно, като изключение от разпоредбите на членове 141 и 142 да сезира незабавно Съда.“

14 Член 192 АЕ гласи следното:

„Държавите членки вземат всички подходящи мерки, било общи или специални, за да осигурят изпълнението на задълженията, възникващи от настоящия договор, или от действие, предприето от институциите на Общността. Те са длъжни да действат за постигането на целите на Общността.

Те се въздържат от каквато и да било мярка, която би могла да застраши постигането на целите на настоящия договор.“

Конвенция за ядрената безопасност

15 Присъединяването на Европейската общност за атомна енергия към Конвенцията за ядрена безопасност, приета на 17 юни 1994 г., е одобрено с Решение 1999/819/Евратом на Комисията от 16 ноември 1999 година (ОВ L 318, стр. 20; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 5, стр. 214). Всички държави членки също са страни по тази конвенция.

16 Трета алинея от декларацията, приложена към посоченото Решение 1999/819, изменено с Решение 2004/491/Евратом на Комисията от 29 април 2007 година (ОВ L 172, стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 12, стр. 38), предвижда, че Общността притежава компетенциите, разпределени между [...] държави[те] членки, в областите, обхванати от член 7 и членове от 14 до 19 от Конвенцията, както е предвидено в Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, в член 2, буква б) и в съответните членове от дял II, глава 3, озаглавена „Здраве[опазване] и безопасност“.

17 Съгласно член 1, подточка ii) от Конвенцията за ядрена безопасност същата има за цел по-специално „да се създадат и поддържат в ядрените съоръжения ефективни средства за защита от потенциална радиационна опасност с цел да се защитят отделните лица, обществото като цяло и околната среда от вредното въздействие на йонизиращите лъчения от такива съоръжения“.

18 Член 7 от Конвенцията за ядрена безопасност предвижда:

„1. Всяка договаряща се страна създава и поддържа законодателна и регулираща основа за управление на безопасността на ядрените съоръжения.

2. Законодателната и регулиращата основа предвижда:

i) въвеждане на съответни национални изисквания и приемане на нормативни актове в областта на ядрената безопасност;

ii) система за лицензиране по отношение на ядрените съоръжения и забрана на експлоатацията на ядрени съоръжения без разрешение;

- iii) система на регулиращи инспекции и оценки за определяне на съответствието на ядрените съоръжения с прилаганите нормативни актове и условията на разрешенията;
- iv) осигуряване изпълнението на съответните нормативни актове и условията на разрешенията, включително прекратяване, изменение или анулиране.“

19 Член 8, параграф 1 от същата конвенция предвижда:

„Всяка договаряща се страна създава или назначава регулиращ орган, на който се възлага осъществяването на законодателната и регулиращата основа, посочена в чл. 7, и на който се предоставят достатъчни пълномощия, компетенция и финансови и човешки ресурси, необходими за изпълнение на възложените му задължения.“

20 Член 14 от посочената конвенция, озаглавен „Оценка и проверка на безопасността“, предвижда:

„Всяка договаряща се страна приема съответни мерки да осигури, че:

- i) всеобхватни и систематични оценки на безопасността се извършват преди изграждането и въвеждането в експлоатация на ядреното съоръжение и през целия срок на неговата експлоатация. Такива оценки се отразяват подробно в документите, впоследствие те се актуализират в светлината на опита от експлоатация и важната нова информация в областта на безопасността и се разглеждат в рамките на компетенцията на регулиращия орган;

ii) проверка с помощта на анализ, наблюдения, изпитания и инспектиране се извършва с цел да се осигури постоянно съответствие на техническото състояние и условията за експлоатация на ядреното съоръжение с неговия проект, действащите национални изисквания за безопасност и пределите и условията за експлоатация.“

21 Член 15 от Конвенцията за ядрена безопасност, озаглавен „Радиационна защита“, предвижда:

„Всяка договаряща се страна приема съответни мерки да осигури, че при всички експлоатационни състояния дозите на облъчване на персонала и населението, предизвикани от ядреното съоръжение, се поддържат на разумно постижимото ниско ниво и че нито едно физическо лице не получава дози на облъчване, превишаващи предписаните национални дозови предели.“

22 Членове 16—19 от посочената конвенция, озаглавени съответно „Аварийна готовност“, „Избор на площадка“, „Проектиране и изграждане“ и „Експлоатация“, установяват различни задължения, свързани с тези въпроси.

Директива 96/29/Евратом

23 Директива 96/29/Евратом на Съвета от 13 май 1996 година относно постановяване на основните норми на безопасност за защита на здравето на работниците и населението срещу опасностите, произтичащи от йонизиращото лъчение (ОВ L 159, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 3, стр. 166), е приета на основание на членове 31 АЕ и 32 АЕ.

24 Съгласно член 2, параграф 1 от посочената директива:

„Настоящата директива се прилага за всички практически използвания, които включват риск от йонизиращо лъчение, което се излъчва от изкуствен източник или от естествен източник на лъчение в случаите, когато естествени радионуклиди са или са били обработвани с оглед на техните свойства радиоактивност, делене и възпроизвеждане, а именно:

- а) производството, обработката, манипулирането, използването, съхраняването, транспортирането, вноса и износа от Общността и изхвърлянето на радиоактивни вещества;
- б) експлоатацията на електрическо оборудване, излъчващо йонизиращо лъчение и съдържащо части, работещи при разлика между потенциали, по-голяма от 5 киловолта.
- в) всяко друго практическо използване, определено от държавата членка.“

25 Член 4 от същата директива, озаглавен „Разрешаване“, предвижда в параграф 1, буква а):

„Освен в случаите, предвидени в този член, всяка държава членка трябва да изисква предварително разрешение за следните практически използвания:

- а) експлоатация и спиране на експлоатацията на всяко съоръжение от ядрения горивен цикъл; [...]"

26 Член 6, параграф 3 от Директива 96/29 предвижда:

„В допълнение всяка държава членка осигурява:

- а) в контекста на оптимизацията всички облъчвания да са сведени до възможния минимум, като се отчитат икономическите и социалните фактори;

- б) без да се засягат разпоредбите на член 12, сумата от дозите от всички съответни практически използвания да не превишават границите на дозите, постановени в този дял за облъчвани работници, обучаващи се нови работници и студенти и лица от населението.“

27 Член 13 от посочената директива установява границите на дозите за лица от населението.

28 Включеният в дял VIII, озаглавен „Прилагане на радиационната защита на населението при нормални обстоятелства“, член 43 от същата директива, озаглавен „Основни принципи“, предвижда:

„Всяка държава членка създава необходимите условия за осигуряване на най-добрата възможна защита на населението на основата на принципите, изложени в член 6, и за прилагане на основните принципи, уреждащи експлоатационната защита на населението.“

29 Член 44 от Директива 96/29, озаглавен „Условия за разрешаване на практически използвания, включващи риск от йонизиращо лъчение за населението“, предвижда:

„Експлоатационната защита на населението при нормални обстоятелства от практически използвания, подлежащи на получаване на предварително разрешение, означава всички разпоредби и проучвания за откриване и елиминиране на фактори, които по време на дадена работа, включваща излагане на йонизиращо лъчение, биха могли да създадат риск за облъчване на населението, който не може да бъде пренебрегнат от гледна точка на радиационната защита. Тази защита включва следните задачи:

- а) проверка и одобряване на планове за съоръжения, включващи риск от облъчване, и на предложените разположения на тези съоръжения на въпросната територия от гледна точка на радиационната защита;

- б) даване на разрешение за експлоатация на нови такива съоръжения при положение, че е осигурена адекватна защита срещу облъчване или радиоактивно замърсяване, които биха могли да се разпрострат извън периметъра, като се отчитат, ако имат връзка, демографските, метеорологичните, геоложките, хидроложките и екологичните условия;

в) проверка и одобряване на планове за изхвърляне на радиоактивни отпадъци.

Тези задачи се извършват в съответствие с правилата, постановени от компетентните органи, на основание на степента на включения риск за облъчване.“

30 Член 45 от посочената директива, озаглавен „Оценки на дозите на населението“, гласи следното:

„Компетентните органи:

- а) осигуряват оценките на дозата от практическите използвания, упоменати в член 44, да са възможно най-реалистични за населението като цяло и за контролните групи на населението на всички места, където могат да се появят такива групи;

- б) определят честотата на оценките и правят необходимото за идентифициране на контролните групи на населението, като отчитат ефективните начини на поемане на предаване на радио активни вещества;

в) осигуряват, като отчитат радиационните рискове, оценките на дозите на населението да включват:

— оценка на дозите, дължащи се на външни лъчения, като посочват, когато е необходимо, качеството на въпросното лъчение,

— оценка на постъпването на радионуклиди, като посочват характера на радионуклидите и, когато е необходимо, техните физически и химически състояния, и определяне на активността и концентрацията на тези радионуклиди,

— оценка на дозите, които контролните групи от населението биха могли да получат и определяне на характеристиките на тези групи.

г) изискват да се води документация, свързана с измерванията на външното облъчване, оценките на постъпванията на радионуклиди и радиоактивно замърсяване, както и с резултатите на оценките на дозите, получени от контролните групи и от населението.“

31 Член 46 от същата директива, озаглавен „Контрол“, предвижда:

„По отношение на защитата на здравето на населението всяка държава членка създава система за контрол на прилагането на разпоредбите, въведени в съответствие с тази директива, и започването на наблюдение в зоната на радиационната защита.“

32 Член 47 от Директива 96/29, озаглавен „Отговорности на предприятията“, предвижда в параграф 1:

„Всяка държава членка изисква предприятията, отговорни за практическите използвания, упоменати в член 2, да ги извършват в съответствие с принципите на защита на здравето на населението в сферата на радиационната защита и по-специално изпълняват следните задачи в рамките на съоръженията:

- а) постигане и поддържане на оптимално ниво на защита на околната среда и населението;

- б) проверка на ефективността на техническите съоръжения за защита на околната среда и населението;

в) приемане пускането в експлоатация от гледна точка на наблюдението на радиационната защита на оборудване и процедури за измерване и оценка, когато е необходимо, на облъчването и радиоактивното замърсяване на околната среда и населението;

г) редовно калиброване на измервателните уреди и редовна проверка на тяхната техническа годност и правилно използване.“

33 Членове 48—53 от посочената директива, които съставляват дял IX, се отнасят до намесата при радиационни аварии.

34 Член 54 от същата директива гласи:

„Настоящата директива установява основните норми за защита на здравето на професионално заети лица и гражданите от опасностите, произтичащи от йонизиращо лъчение с цел тяхното еднообразно прилагане от държавите членки. Ако държава членка одобри граници на дозите, които са по-строги от тези, постановени в тази директива, тя уведомява Комисията и държавите членки.“

35 Безспорно е, че Република Австрия не е съобщила подобна информация нито на Комисията, нито на другите държави членки.

Национална правна уредба

- 36 Член 364, параграф 2 от австрийския граждански кодекс (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, наричан по-нататък „ABGB“) предвижда:

„Собственикът на недвижим имот може да забрани на своя съсед въздействията, произтичащи от неговия имот, от отпадни води, дим, газ, топлина, миризми, шум, вибрации и други подобни вредни въздействия, доколкото последните надхвърлят обичайното ниво за местните условия и създават пречки по-специално за нормалното използване на недвижимия имот. Във всички случаи прякото изхвърляне без специално правно основание е незаконосъобразно.“

- 37 Член 364а от ABGB предвижда:

„При все това, ако нарушението, което надхвърля това ниво, е предизвикано от минно съоръжение или от съоръжение, за което е издадено административно разрешение за съседния имот, собственикът може да предяви иск само за поправяне на претърпените вреди, дори ако последните произтичат от обстоятелства, които не са били взети предвид в процедурата за административно разрешение.“

Спорът в главното производство и неговият контекст

- 38 Land Oberösterreich е собственик на имот, предназначен за земеделие и за аграрни изследвания, върху който е разположено аграрно училище. Този имот се намира в Австрия, на около 60 km от атомната електроцентраля Темелин, която от своя страна е на чешка територия, на 50 km от австрийската граница.

- 39 Тази електроцентрала се експлоатира от предприятието за доставка на енергия ČEZ — акционерно дружество, регистрирано по чешкото право, чийто мажоритарен собственик е чешката държава.
- 40 През 1985 г. чешките власти издават разрешение за изграждането и експлоатацията на атомната електроцентрала Темелин и на 9 октомври 2000 г. тя е въведена експериментално в експлоатация.
- 41 През 2001 г. Land Oberösterreich заедно с други частни собственици сезират Landesgericht Linz с искове на основание член 364, параграф 2 от ABGB, с които искат да се разпорежи на ČEZ да прекрати вредните въздействия или опасността от вредни въздействия, свързани с йонизиращо лъчение, които могат да произтичат от посочената централа.
- 42 Според Land Oberösterreich радиоактивността, породена от нормалното функциониране на тази атомна електроцентрала, или във всички случаи опасността от радиоактивно замърсяване, свързана с експлоатацията и с евентуални нередности при нейното функциониране, щели да ѝ попречат трайно да използва нормално имота си. Ето защо условията за предявяване на иск за преустановяване на вредни въздействия, евентуално превантивно, били налице.
- 43 Впрочем посочената централа е била обект на преговори между Република Австрия и Чешката република. На 12 декември 2000 г. в Melk (Австрия) е подписан протокол, свързан с тези преговори. На 29 ноември 2001 г. двете държави приемат документ, озаглавен „Заключения от процеса от Мелк и неговото проследяване“, на който се позовава по-специално Съвместната декларация на Чешката република и Република Австрия относно двустранното споразумение за атомната електроцентрала Темелин, приложена към Заключителния акт към Договора относно присъединяването към Европейския съюз на десетте нови държави членки, сред които е и Чешката република, подписан

в Атина на 16 април 2003 г. (ОВ L 236, стр. 17) — декларация, с която двете държави членки потвърждават, че ще изпълняват своите двустранни задължения в рамките на посочените заключения.

44 От 2003 г. атомната електроцентрала Темелин работи на пълен капацитет.

45 Както следва от Съобщение на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно ядрената безопасност в Европейския съюз от 6 ноември 2002 г. (COM (2002) 605 окончателен), в рамките на преговорите, довели до присъединяването на десетте нови държави членки през 2004 г., въпросите относно ядрената безопасност на централите на държавите кандидатки са били предмет на особено внимание вследствие на приемането на резолюциите на Европейския съвет от Кьолн от 3 и 4 юни 1999 г., с които на Комисията се възлага да гарантира прилагането на високи стандарти за безопасност в Централна и Източна Европа. В резултат от така извършената оценка в определени случаи се стига или до извеждане от експлоатация на ядрени реактори, или до препоръки за подобряването им, за да достигнат ниво на безопасност, сходно със съществуващото в Европейския съюз за сходни реактори — препоръки, за чието ефективно изпълнение следят Комисията и Съветът (вж. по-специално точка 4 от въведението към посоченото съобщение, както и точка 1.1, буква б) и точка 3.2 от същото).

46 Така едновременно с процеса от Мелк, в който Комисията играе активна роля за улесняване на диалога между австрийските и чешките власти, се извършва оценка на безопасността на атомната електроцентрала в Темелин от Комисията и от Съвета, на същото основание като останалите ядрени съоръжения на страните кандидатки, и резултатите от тази проверка показват, че при изпълнение на предложените препоръки тази централа предоставя задоволително ниво на ядрена безопасност (вж. точка 1.1, буква б) от посоченото съобщение).

- 47 Освен това, както е видно от точка 5.3.2 от Съобщение на Комисията за обобщение на дейностите на Комисията, проведени през 2004 г. и 2005 г., в приложение на дял II, глави 3—10 от Договора за Евратом (СОМ(2006) 395 окончателен), след присъединяването на Чешката република към Европейския съюз, през 2004 г. и 2005 г. в Темелин са извършени проверки в приложение на член 35 АЕ.
- 48 На 24 ноември 2005 г. Комисията приема и Становище относно плана за изхвърляне на радиоактивни отпадъци, резултат от изменения на площадката на ядрената електроцентрала в Темелин в Чешката република, в съответствие с член 37 от Договора за Евратом (ОВ С 293, стр. 40). В посоченото становище Комисията по-специално приема, че „изпълнението на плана за изхвърляне на радиоактивни отпадъци под каквато и да е форма, произтичащо от изменения на площадката на атомната електроцентрала Темелин [...], както при нормална работа, така и в случай на инцидент от вида и с мащабите, посочени в общите данни, няма вероятност да доведе до значително радиоактивно замърсяване от здравна гледна точка на водите, почвата или въздуха в друга държава членка“.
- 49 На 3 ноември 2006 г. се извършва проверка на двата реактора на електроцентралата Темелин и се изготвя окончателна декларация за съответствие с действащата правна уредба.

Преюдициалните въпроси

- 50 Landesgericht Linz посочва, че съгласно предходната съдебна практика член 364а от ABGB, който изключва предявяването на иск за преустановяване на вредни въздействия, когато става въпрос за съоръжения, за които е издадено административно разрешение, се прилага и за съоръжения, разрешението за които е издадено от чуждестранни органи, когато изглежда, че съответното вредно въздействие е разрешено от международното право и че условията за издаване на разрешение, приложими в държавата на произход, по същество са равностойни на предвидените в Австрия.

- 51 В решение от 4 април 2006 г. Oberster Gerichtshof обаче е постановил, че само разрешените, издадени от австрийските органи, попадат в приложното поле на посочения член 364а. Всъщност тази разпоредба се основавала единствено на преценката на противоречиви вътрешни интереси и нищо не обосновавало налагането от страна на австрийския законодател на ограничения на правото на собственост, свързани с увредени поземлени имоти в Австрия, единствено в интерес на чуждестранна икономика и в името на чуждестранен обществен интерес.
- 52 Според Landesgericht Linz така приетото от Oberster Gerichtshof тълкуване би могло да наруши общностното право, тъй като третира различно съоръженията, на които е издадено разрешение от австрийските органи, и тези, които са разрешени от органите на друга държава членка.
- 53 Тъй като счита, че нито Договорът за ЕО и Договорът за Евратом, нито произтичащото от тях вторично право съдържат правила за предоставянето на разрешение за атомни електроцентрали и за признаването на тези разрешения в държави членки, различни от издалите разрешението, запитващата юрисдикция иска да установи дали така посоченото различно третиране нарушава член 10 ЕО, 12 ЕО, 28 ЕО или 43 ЕО.
- 54 При тези условия Landesgericht Linz решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) а) Представлява ли мярка с равностоен ефект по смисъла на член 28 ЕО обстоятелството, че по силата на съдебно решение, разпореждащо преустановяването на нарушение и постановено от юрисдикция на съседна държава членка, което има изпълнителна сила във всички държави членки по силата на [Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74)], от дадено предприятие, което експлоатира

електроцентрала в държава членка в съответствие с нейното законодателство и с приложимите разпоредби на общностното право и произвежда в нея електричество, доставяно в различни държави членки, поради възможни вредни въздействия от тази електроцентрала се изисква да приспособи съоръжението към техническите правила на друга държава членка, а в случай че мерките за приспособяване се окажат невъзможни поради сложността на цялото съоръжение — дори да преустанови експлоатацията му, както и че поради тълкуването на националното законодателство от най-висшата юрисдикция на тази страна въпросната юрисдикция на съседна държава членка не може да вземе предвид разрешението за експлоатация на електроцентралата, съществуващо в държавата членка по мястото на нейното установяване, макар че в рамките на такова производство за преустановяване на нарушение тази юрисдикция би взела предвид национално разрешение на инсталацията, така че в крайна сметка съдебно решение за преустановяване на нарушение не би могло да се постанови по отношение на съоръжение, което е получило разрешение в държавата на съда?

- б) Следва ли установените с разпоредбите на Договора за ЕО съображения да се тълкуват в смисъл, че при всички обстоятелства е незаконосъобразно въз основа на правото на една държава членка да се прави разграничение между националните и чуждестранните разрешения на съоръженията с мотива, че следва да се защитава единствено националната, а не някоя чуждестранна икономика, тъй като това представлява чисто икономически мотив, който не е признат като заслужаващ защита в контекста на основните свободи?
- в) Следва ли закрепените в разпоредбите на Договора за ЕО съображения и свързаният с тях принцип на пропорционалност да се тълкуват в смисъл, че извършеното съгласно правото на една държава членка общо разграничение между националните и чуждестранните разрешения за съоръженията е във всички случаи незаконосъобразно, поради обстоятелството, че експлоатацията на съоръжение, разрешена в държавата членка по установяване, трябва да се преценява от националните юрисдикции на друга държава членка във всеки отделен случай с оглед на действителните рискове от експлоатацията му за обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве или с оглед на други допустими императивни съображения от обществен интерес?

- г) Следва ли с оглед на принципа на пропорционалност, който трябва да се преценява в контекста на съображенията, юрисдикциите на държава членка да разглеждат предоставеното в държавата членка по установяване разрешение за експлоатация на съоръжение по същия начин като национално разрешение за съоръжение, щом предоставеното в държавата членка по установяване разрешение от правна гледна точка е по същество равностойно на национално разрешение за съоръжение?
- д) Отразява ли се върху преценката на предходните въпроси обстоятелството, че разрешеното в държавата членка по установяване съоръжение е атомна електроцентрала, щом в друга държава членка, където има висящо производство за преустановяване на нарушение във връзка с опасения от вредни въздействия от тази електроцентрала, експлоатацията на този тип съоръжения е забранена *per se*, макар че там се експлоатират други ядрени съоръжения?
- е) Ако описаното в буква а) от въпрос 1 по-горе тълкуване на националното право нарушава член 28 ЕО, следва ли юрисдикциите на държавата членка, пред които е висящ такъв иск за преустановяване на нарушение, да тълкуват националното право в съответствие с общностното право, така че изразът „съоръжение, за което е издадено административно разрешение“ да обхваща както националните, така и чуждестранните разрешения за експлоатация, предоставени от административните органи на други държави членки?
- 2) а) Съвместимо ли е със съдържащата се в член 43 ЕО забрана на ограниченията върху свободата на установяване на граждани на държава членка на територията на друга държава членка обстоятелството, че по силата на съдебно решение, разпореждащо преустановяването на нарушение и постановено от юрисдикция на съседна държава членка, което има изпълнителна сила във всички държави членки по силата на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, от дадено предприятие, което експлоатира електроцентрала в държава членка в съответствие с нейното законодателство и с приложимите разпоредби на общностното право и в нея

произвежда електричество, доставяно в различни държави членки, поради възможни вредни въздействия от тази електроцентрала се изисква да приспособи съоръжението към техническите правила на друга държава членка, а в случай че мерките за приспособяване се окажат невъзможни поради сложността на цялото съоръжение — дори да преустанови експлоатацията му, както и че поради тълкуването на националното законодателство от най-висшата юрисдикция на тази страна въпросната юрисдикция на съседна държава членка не може да вземе предвид разрешението за експлоатация на електроцентрала, съществуващо в държавата членка по мястото на нейното установяване, макар че в рамките на такова производство за преустановяване на нарушение тази юрисдикция би взела предвид национално разрешение за инсталацията, така че в крайна сметка съдебно решение за преустановяване на нарушение не би могло да се постанови по отношение на инсталация, която е получила разрешение в държавата на съда?

- б) Следва ли съображенията, които обосновават ограничение на свободата на установяване, да се тълкуват в смисъл, че при всички обстоятелства е незаконосъобразно въз основа на правото на една държава членка да се прави разграничение между националните и чуждестранните разрешения на съоръженията с мотива, че следва да се защитава единствено националната, а не някоя чуждестранна икономика, тъй като това представлява чисто икономически мотив, който не е признат като заслужаващ защита в контекста на основните свободи?
- в) Следва ли закрепените в разпоредбите на Договора за ЕО съображения, които обосновават ограничение на свободата на установяване, и по-специално принципът на пропорционалност, да се тълкуват в смисъл, че извършеното съгласно правото на една държава членка общо разграничение между националните и чуждестранните разрешения за съоръжения е във всички случаи незаконосъобразно, поради обстоятелството че експлоатацията на съоръжение, разрешено в държавата членка по установяване, трябва да се преценява от националните юрисдикции на друга държава членка във всеки отделен случай с оглед на действителните рискове от експлоатацията ѝ за обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве или с оглед на други допустими императивни съображения от обществен интерес?
- г) Следва ли с оглед на принципа на пропорционалност, който трябва да се преценява в контекста на съображенията, обосноваващи засягане на

свободата на установяване, юрисдикциите на държава членка да разглеждат предоставеното в държавата членка по установяване разрешение за експлоатация на съоръжение по същия начин като национално разрешение за съоръжение, щом предоставеното в държавата членка по установяване разрешение от правна гледна точка е по същество равностойно на национално разрешение за съоръжение?

- д) Отразява ли се върху преценката на предходните въпроси и в контекста на свободата на установяване обстоятелството, че разрешеното в държавата членка по установяване съоръжение е атомна електроцентрала, щом в друга държава членка, където има висящо производство за преустановяване на нарушение във връзка с опасения от вредни въздействия от атомна електроцентрала, експлоатацията на този тип съоръжения е забранена *per se*, макар че там се експлоатират други ядрени съоръжения?
- е) Ако описаното в буква а) от въпрос 2 по-горе тълкуване на националното право нарушава член 43 ЕО, следва ли юрисдикциите на държавата членка, пред които е висящо такова производство за преустановяване на нарушение, да тълкуват националното право в съответствие с общностното право, така че изразът „съоръжение, за което е издадено административно разрешение“ да обхваща както националните, така и чуждестранните разрешения за експлоатация, предоставени от административните органи на други държави членки?
- 3) а) Представлява ли забранена от член 12 ЕО непряка дискриминация, основана на гражданството, обстоятелството, че в рамките на предявен от частни лица иск за преустановяване на нарушение от дадено съоръжение юрисдикциите на държава членка вземат предвид предоставеното от националните административни органи разрешение за въпросното съоръжение, което води до изключване на правото срещу това съоръжение да се получи съдебно разпореждане за преустановяване на експлоатацията или за приспособяване [към техническите правила в държавата на съда], докато в рамките на такъв иск тези юрисдикции не вземат предвид разрешенията за експлоатация, предоставени в други държави членки от административните органи на посочените държави членки?

- б) Попада ли подобна дискриминация в приложното поле на Договора за ЕО предвид обстоятелството, че тя засяга правните условия, при които експлоатиращите такива инсталации предприятия могат да се установят в държава членка, както и правните условия, при които тези предприятия произвеждат електричество и го доставят в други държави членки, така че е налице поне непряка връзка с осъществяването на основните свободи?
- в) Може ли такава дискриминация да бъде обоснована с обективни съображения, доколкото съответните юрисдикции на държавата членка не пристъпват към преценка за всеки отделен случай на обстоятелствата, на които се основава разрешението за съоръжението в държавата членка по установяване? Не би ли съответствало на принципа на пропорционалност юрисдикциите на друга държава членка да вземат предвид чуждестранното разрешение, предоставено в държавата членка по установяване, при условие че поне от правна гледна точка това разрешение е по същество равностойно на национално разрешение за съоръжение?
- г) Ако описаното в буква а) от въпрос 3 по-горе тълкуване на националното право нарушава член 12 ЕО, следва ли юрисдикциите на държавата членка, пред които е висящо производство за преустановяване на нарушение, да тълкуват националното право в съответствие с общностното право, така че изразът „съоръжение, за което е издадено административно разрешение“ да обхваща както националните, така и чуждестранните разрешения за експлоатация, предоставени от административните органи на други държави членки?
- 4) а) Прилага ли се закрепеният в член 10 ЕО принцип за лоялно сътрудничество във връзка с приложението на общностното право и към отношенията между държавите членки?

- б) Следва ли от принципа за лоялно сътрудничество да се изведе заключението, че държавите членки не трябва взаимно да затрудняват и дори осуетяват суверенните си действия и че това се отнася по-специално до съответните им решения относно планирането, изграждането и експлоатацията на ядрени съоръжения на тяхна територия?
- в) Ако описаното в буква а) от въпрос 4 по-горе тълкуване на националното право нарушава член 10 ЕО, следва ли юрисдикциите на държавата членка, пред които е висящо такова производство за преустановяване на нарушение, да тълкуват националното право в съответствие с общностното право, така че изразът „съоръжение, за което е издадено административно разрешение“ да обхваща както националните, така и чуждестранните разрешения за експлоатация, предоставени от административните органи на други държави членки?“

Предварителна бележка

55 Според австрийското правителство запитващата юрисдикция не представлява точна информация за член 364а от АБГВ. Съдебната практика всъщност показвала, че издадените в Австрия разрешения също не попадат в приложното поле на тази разпоредба, когато са приети след процедура, в която на съседа не е признато качеството на страна, или при наличие на нарушения или на сериозна опасност за живота или за здравето. Следователно описаната от запитващата юрисдикция разлика в третирането не била установена.

56 Land Oberösterreich изтъква, че обратно на това, което произтича от акта за преюдициално запитване, изразът „съоръжение, за което е издадено административно разрешение“, съдържащ се в член 364а от АБГВ, може да се прилага и за разрешенията, издадени от органите на друга държава. Такъв би бил случаят, когато вредното въздействие е позволено от международното право, условията

за издаване на разрешение в държавата по установяване са равностойни на предвидените в държавата на съда и собственикът на застрашения имот е имал възможност да участва в процедурата по издаване на разрешение като страна. В случая обаче било безспорно, че съгласно австрийското право не може да се даде разрешение за атомна електроцентрала, че издаденото разрешение на ČEZ не съответства нито на техническите стандарти, нито на процесуалните изисквания, действащи към този момент, както и че Land Oberösterreich не е могла да участва в съответната процедура по издаване на разрешение.

57 В това отношение трябва обаче да се припомни, че Съдът не следва да се произнася по тълкуването на национални разпоредби, тъй като това тълкуване попада в изключителната компетентност на националните юрисдикции. Така, когато Съдът е сезиран с преюдициално запитване от национална юрисдикция, той трябва да се придържа към тълкуването на националното право, което му е изложила националната юрисдикция (в този смисъл вж. по-специално Решение от 2 октомври 2008 г. по дело Heinrich Bauer Verlag, C-360/06, Сборник, стр. I-7333, точка 15 и цитираната съдебна практика).

По преюдициалните въпроси

Предварителни съображения

58 Както следва от самия текст на преюдициалните въпроси, при формулирането им запитващата юрисдикция изхожда от предпоставката, според която решението, което тя евентуално следва да постанови и чиято последица би била да принуди ČEZ да приспособи атомната електроцентрала Темелин или дори да преустанови експлоатацията ѝ, при условие че не е в състояние да направи изискваните промени, би се ползвало със силата, която притежават във всички държави членки съдебните решения, постановени в съответствие с разпоредбите на Регламент № 44/2001.

59 В становището си чешкото правителство повдига две възражения срещу основателността на тази предпоставка.

60 На първо място, то оспорва приложимостта на разпоредбите на Регламент № 44/2001 по отношение на така очертаното съдебно решение. Член 66, параграф 1 от посочения регламент всъщност изключвал по принцип такава приложимост по отношение на съдебни производства, които, подобно на главното производство, са образувани преди влизането в сила на този регламент. Освен това в случая не намирало приложение нито едно от двете изключения, предвидени в параграф 2 от същия член. От една страна, в действителност искът по главното производство не бил предявен след влизането в сила на Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3) между съответните две държави, тъй като Чешката република не е била страна по тази конвенция при предявяването на иска. От друга страна, в случая компетентността на австрийските юрисдикции произтичала не от правилата за компетентност съобразно съдържащите се в глава II от този регламент правила, а от чисто вътрешно правило за компетентност, основано на местожителството на ищеца по главното производство.

61 На второ място, чешкото правителство поддържа, че дори да се допусне, че разпоредбите на Регламент № 44/2001 са приложими, член 34, точка 1 от този регламент, който предвижда, че съдебно решение не се признава, ако признаването явно противоречи на обществения ред в държавата членка, в която то се иска, в случая намирал приложение пред чешките юрисдикции.

62 При все това предвид предстоящия отговор на въпросите, поставени от запитващата юрисдикция, Съдът не следва да се произнася по така формулираните възражения на чешкото правителство, нито по-общо по тълкуването на разпоредбите на Регламент № 44/2001.

По допустимостта на преюдициалните въпроси

- 63 Land Oberösterreich поддържа, че преюдициалните въпроси са недопустими на две основания.
- 64 От една страна, прекомерната дължина на посочените въпроси, както и обстоятелството, че в тях се посочват множество доводи и фактически елементи, водели до невъзможност да се формулират ясни отговори.
- 65 В това отношение Съдът обаче констатира, че естеството на правните и фактическите обстоятелства, които се съдържат както в мотивите на акта за преюдициално запитване, така и в текста на преюдициалните въпроси, му позволява да упражни възложената му компетентност.
- 66 От друга страна, Land Oberösterreich поддържа, че не съществува достатъчна връзка между разглежданата в главното производство ситуация и общностното право, така че преюдициалните въпроси имали изкуствен или хипотетичен характер.
- 67 В това отношение е важно да се подчертае, че въпросът дали ситуация като тази в главното производство попада в приложното поле на посочените от запитващата юрисдикция общностни разпоредби е въпрос по съществува на делото, свързан с тълкуването на последните, така че евентуалните съмнения в това отношение не могат да засегнат допустимостта на преюдициалните въпроси.
- 68 От това следва, че преюдициалното запитване е допустимо.

По идентифицирането на общностните разпоредби, чието тълкуване се иска

- 69 В своя акт за преюдициално запитване запитващата юрисдикция изразява съмненията си относно съответствието на член 364а от ABGB с общностното право с оглед на различното третиране, което тази разпоредба въвежда, от една страна, между предприятията, притежаващи съоръжение, за което е издадено административно разрешение в Австрия, и срещу които не може да се предяви иск, евентуално превантивен, за преустановяване на вредното въздействие от страна на съседите, и от друга страна, предприятие, което подобно на ČEZ притежава съоръжение, в случая атомна електроцентрала, за което е издадено разрешение от компетентните органи на друга държава членка, и срещу което предприятие може да бъде предявен такъв иск за преустановяване на вредно въздействие.
- 70 В това отношение запитващата юрисдикция идентифицира по-специално четири разпоредби от Договора за ЕО, които според нея биха могли да се противопоставят на подобна разлика в третирането, а именно съответно членове 10 ЕО, 12 ЕО, 28 ЕО и 43 ЕО.

Становища, представени на Съда

- 71 Без да се засягат становищата, които те впрочем поддържат по отношение на гореспоменатите четири разпоредби от Договора за ЕО, ČEZ, чешкото, френското и полското правителство, както и Комисията твърдят, че различни разпоредби от Договора за Евратом и от приетата въз основа на него правна уредба са релевантни с оглед на така очертаната от запитващата юрисдикция проблематика.
- 72 Като счита, че разглежданата в главното производство разлика в третирането е забранена на основание член 12 ЕО, в това отношение Комисията по-специално твърди, че установената в тази разпоредба забрана за дискриминация, основана на гражданство, съставлява общ принцип, който се прилага и в рамките на Договора за Евратом, или че най-малкото обстоятелството, че е налице предприятие, което попада в приложното поле на Договора за Евратом, подкрепя тезата, че за това предприятие се прилага член 12 ЕО. По-конкретно, от членове

30—32 АЕ и Директива 96/29, както и от член 37 АЕ следвало, че разглежданата в главното производство ситуация попада в сферата на Договора за Евратом.

73 По време на съдебното заседание Комисията пояснява по-специално в това отношение, че ако държава членка изключва възможността да бъде уважен иск за превантивно преустановяване на вредно въздействие, когато за дейността, стояща в основата на нарушението, е издадено административно разрешение, тази държава членка не може да допусне такъв иск, когато въпросната дейност е на атомна електроцентрала, установена в друга държава членка, където за нея е издадено административно разрешение. Всъщност според Комисията подобна разлика в третирането не може да бъде обоснована, по-специално доколкото наличието на такова разрешение — въз основа на правото, произтичащо от Договора за Евратом — показва, че спазването на допустимите стойности относно излагането на йонизиращо лъчение в рамките на нормална експлоатация е било надлежно проверено и е предмет на постоянен надзор.

74 Според чешкото правителство в главното производство се прилагат членове 30—39 АЕ, както и членове 7, 8 и 14 от Конвенцията за ядрена безопасност. Проверката от страна на австрийските юрисдикции на разрешението, издадено за експлоатацията на атомната електроцентрала Темелин от Съвета за ядрена безопасност — чешкия национален орган, определен в съответствие с член 8 от посочената конвенция — нарушавала горепосочените разпоредби, и по-специално признатите на този национален орган правомощия, както и следователно член 192 АЕ. Всички тези разпоредби предполагали по-конкретно задължение за взаимно доверие между държавите членки относно издадените от тях разрешения и надзора, който упражняват.

75 Според твърдението на ČEZ в съдебното заседание обстоятелството, че австрийска юрисдикция извършва преценка на издаденото от компетентния чешки орган административно разрешение или на безопасността на атомната електроцентрала Темелин, засяга компетентността на Чешката република, така както е призната от Конвенцията за ядрена безопасност, и нарушава както посочената конвенция, така и принципа на лоялност, изведен в член 192 АЕ.

- 76 Полското правителство счита, че членове 30—39 АЕ, Директива 96/29, и по специално член 4, параграф 1, буква а) и членове 13, 44 и 45 от нея, както и Конвенцията за ядрена безопасност, по-конкретно членове 7, 14 и 15 от нея, установяват хармонизирани минимални стандарти в областта на допустимите дози на излъчване на йонизиращо лъчение, които трябва да спазва всяка атомна електроцентрала, за да може да получи разрешение за експлоатация. Посочените разпоредби предвиждали и извършване на редовни оценки на безопасността и на проверки с помощта на анализ, наблюдения, изпитания и инспектиране, и позволявали както на Комисията, чрез проверки на място и посредством информацията, която трябва да ѝ се съобщава, така и на съседните държави членки, чрез консултации между страните и предоставяне на информация, да извършват оценка на дейността на атомните електроцентрали. При тези условия запитващата юрисдикция трябвало само да провери дали СЕЗ притежава разрешение за атомната електроцентрала Темелин, за да не наруши член 192 АЕ.
- 77 След като встъпва в процеса в устната фаза на производството, френското правителство твърди, че в рамките на настоящото дело трябва да се вземат предвид членове 30—32 АЕ, 33 АЕ, 35 АЕ, 37 АЕ и 38 АЕ, разглеждани в светлината на практиката на Съда, както и Директива 96/29, чиято специфична цел е да очертаят рамка, която да позволи предпазване на населението от рисковете, свързани с ядрените съоръжения.
- 78 Посоченото правителство освен това подчертава, че условията на функциониране на атомната електроцентрала Темелин са били предмет на задълбочен контрол от страна на Комисията през процеса на присъединяване, като експлоатацията ѝ не е поставена под въпрос по този повод. Френското правителство изтъква и проверките, извършени от Комисията, и положителното становище на последната, споменати в точки 47 и 48 от настоящото решение.
- 79 Според същото правителство така установената от Договора за Евратом рамка не допуска възможността юрисдикция на държава членка да разпореди на експлоатиращия атомна електроцентрала — която се експлоатира в друга държава членка в съответствие с изискванията, произтичащи от свързаната с посочената рамка правна уредба — да приспособи или да преустанови дейността на тази електроцентрала.

80 Освен това по време на съдебното заседание полското и френското правителство посочват, че споделят гледната точка на Комисията, според която установеният в член 12 ЕО принцип на недопускане на дискриминация, основана на гражданство, съставлява общ принцип, който се прилага и в областта на Договора за Евратом. Според тези правителства в случая посоченият принцип бил нарушен от произтичащата от член 364а от ABGB разлика в третирането по отношение на атомните електроцентрали с разрешение, издадено в държава членка, различна от Република Австрия, при спазване на стандартите, предмет на минимална общностна хармонизация.

Съображения на Съда

81 Обстоятелството, че от формална гледна точка националната юрисдикция е формулирала преюдициалния въпрос чрез позоваване на определени разпоредби на общностното право, не пречи на Съда да предостави на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаване на делото, с което е сезирана, независимо дали е направено позоваване в изложението на въпросите (вж. по-специално Решение от 15 септември 2005 г. по дело Ioannidis, C-258/04, Recueil, стр. I-8275, точка 20 и цитираната съдебна практика, както и Решение от 21 февруари 2006 г. по дело Ritter-Coulais, C-152/03, Recueil, стр. I-1711, точка 29 и цитираната съдебна практика). В това отношение Съдът е длъжен да извлече от цялата информация, предоставена от националния съд, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, въпросите на общностното право, които изискват тълкуване, като се вземе предвид предметът на спора (вж. по-специално Решение от 20 март 1986 г. по дело Tissier, 35/85, Recueil, стр. 1207, точка 9).

82 В случая в самото начало следва да се отбележи, че спорът в главното производство по същество се отнася да въпроса дали индустриална дейност, състояща се в експлоатация на атомна електроцентрала, може да се преследва по съдебен ред и евентуално какви технически условия могат да се наложат на такава електроцентрала поради вредни въздействия или опасност от вредни въздействия, за които се твърди, че засягат поземлени имоти, намиращи се в друга държава членка, поради евентуалното им излагане на йонизиращото лъчение, произтичащо от тази електроцентрала.

- 83 Поради своя предмет такава индустриална дейност обаче в значителна степен попада в приложното поле на Договора за Евратом и е безспорно, че последният съдържа и група правила именно относно защитата на населението и на околната среда от йонизиращото лъчение.
- 84 Освен това следва да се подчертае, че на основание член 234 ЕО и член 150 АЕ Съдът разполага с идентична по своя характер компетентност за тълкуване на разпоредбите, свързани с Договора за ЕО и с Договора за Евратом. Обстоятелството, че от формална гледна точка запитващата юрисдикция е сезирала Съда на основание член 234 ЕО и иска от последния тълкуване на разпоредби от Договора за ЕО, не пречи на Съда да предостави на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаване на делото, с което е сезирана, включително когато те попадат в обхвата на Договора за Евратом и предполагат Съдът да се произнесе на основание на предоставената му по член 150 АЕ компетентност (вж. в този смисъл Решение от 15 януари 1986 г. по дело *Hurd*, 44/84, *Rescueil*, стр. 29, точки 1 и 14).
- 85 В допълнение трябва да се припомни, че член 305, параграф 2 ЕО предвижда изрично, че разпоредбите на Договора за ЕО не дерогират тези на Договора за Евратом.
- 86 В случая се оказва, че разглеждането на специфичните принципи и разпоредби, съдържащи се в Договора за Евратом и в някои актове, приети въз основа на последния, позволява — както ще бъде изложено по-нататък — да се отговори на въпросите, повдигнати от запитващата юрисдикция.

По принципа за забрана на дискриминация, основана на гражданството, в приложното поле на Договора за Евратом

По наличието на посочения принцип

- 87 Следва да се припомни, че член 12 ЕО, на който се прави позоваване в третия преюдициален въпрос, забранява всяка дискриминация, основана на гражданство, в областта на прилагане на Договора за ЕО.
- 88 Макар Договорът за Евратом да не съдържа изрична разпоредба, съответстваща на посочения член от Договора за ЕО, при все това, както Съдът подчертава съвсем рано, принципът, установен с член 12 ЕО, е част от „принципите“ на Общността и правилото за национален режим представлява една от основните правни разпоредби на последната (вж. по-специално Решение от 21 юни 1974 г. по дело *Reyners*, 2/74, *Recueil*, стр. 631, точки 15 и 24).
- 89 Посоченият член 12, който забранява всяка дискриминация, основана на гражданство, впрочем представлява само специфичен израз на общия принцип на равенство, като самият принцип на равенство е един от основните принципи на общностното право (в този смисъл вж. по-специално Решение от 8 октомври 1980 г. по дело *Überschär*, 810/79, *Recueil*, стр. 2747, точка 16 и Решение от 19 март 2002 г. по дело *Комисия/Италия*, C-224/00, *Recueil*, стр. I-2965, точка 14).
- 90 С оглед на гореизложеното става ясно, че противоречи както на целите, така и на съгласуваността на Договорите възможността в областта на прилагане на Договора за Евратом да се толерира дискриминация, основана на гражданството, която е забранена в приложното поле на Договора за ЕО на основание член 12 ЕО.

- 91 Следва също така да се признае, че макар да е предвиден изрично само в член 12 ЕО, в областта на прилагане на общностното право принципът за забрана на всяка дискриминация, основана на гражданство, представлява общ принцип, който се прилага и в рамките на Договора за Евратом.

По наличието в главното производство на разлика в третирането, основана на гражданство, в приложното поле на Договора за Евратом

- 92 На първо място, съгласно постоянната съдебна практика правилата за равно третиране на собствени и на чужди граждани или юридически лица забраняват не само явната дискриминация, основана на гражданството или седалището, когато става въпрос за дружества, но и всички прикрити форми на дискриминация, които чрез прилагане на други разграничителни критерии фактически водят до същия резултат (вж. по-специално Решение от 13 юли 1993 г. по дело *Commerzbank*, C-330/91, *Recueil*, стр. I-4017, точка 14 и Решение по дело *Комисия/Италия*, посочено по-горе, точка 15).

- 93 В това отношение от акта за преюдициално запитване произтича, че член 364а от АБГВ предвижда, че срещу предприятие, притежаващо индустриално съоръжение на австрийска територия, за което е издадено административно разрешение от компетентните австрийски органи, по принцип не може да се предяви иск на основание член 364, параграф 2 от АБГВ, целящ преустановяване на вредни въздействия по отношение на имотите на съседите, които са предизвикани или съществува опасност да бъдат предизвикани от посоченото съоръжение. В този случай съсед на това съоръжение може да предяви иск само за поправяне на действително причинените на имота му вреди, дори ако последните произтичат от обстоятелства, които не са били взети предвид в процедурата за административно разрешение.

- 94 Следователно член 364а от АБГВ не прави никакво разграничение, нито с оглед на точното естество на индустриалната дейност, за която се експлоатира съоръжението, предмет на такова разрешение, нито с оглед на обстоятелствата, взети предвид в процедурата за издаване на разрешение.

- 95 За сметка на това запитващата юрисдикция изтъква, че срещу предприятие, притежаващо, подобно на ČEZ, индустриално съоръжение на територията на друга държава членка, в която разполага с всички изискуеми административни разрешения, издадени от органите на тази държава членка, може да бъде предявен иск за преустановяване на вредни въздействия на основание член 364, параграф 2 от ABGB, без това предприятие да може да се позове на изключението, предвидено в това отношение в член 364а от ABGB.
- 96 Безспорно е обаче, че предприятията, които експлоатират съоръжение, разположено в държава членка, различна от Република Австрия, обикновено са установени в тази друга държава членка.
- 97 От това следва, че разликата в третирането, въведена с член 364, параграф 2 и член 364а от ABGB в ущърб на съоръженията, които притежават административно разрешение, издадено в държава членка, различна от Република Австрия, фактически води до същия резултат като разликата в третирането, основана на гражданство.
- 98 На второ място, след като се установи посочената разлика в третирането, следва да се провери дали в случая тя се вписва в приложното поле на Договора за Евратом.
- 99 В това отношение, макар несъмнено Договорът за Евратом да не съдържа дял, посветен на съоръженията за производство на ядрена енергия, все пак дял II от този договор, озаглавен „Разпоредби за поощряване напредъка в областта на ядрената енергетика“, съдържа глава 3, озаглавена „Здравеопазване и безопасност“, която цели да гарантира защитата на общественото здраве в ядрения сектор (вж. по-специално Решение от 29 март 1990 г. по дело Гърция/Съвет, C-62/88, Recueil, стр. I-1527, точка 17).

- 100 Съдът многократно е постановявал, че разпоредбите на посочената глава 3 трябва да се тълкуват широко, за да се гарантира полезното им действие (вж. по-специално Решение от 10 декември 2002 г. по дело Комисия/Съвет, С-29/99, Recueil, стр. I-11221, точка 78). По този начин, след като отбелязва, че посочената глава 3 прилага член 2, буква б) АЕ, който възлага на Общността „да установява единни стандарти за сигурност с цел опазване здравето на работниците и на населението и да осигурява тяхното прилагане“, Съдът постановява по-конкретно, че тази защита не може да се постигне без контрол върху източниците на вредни лъчения (вж. Решение по дело Комисия/Съвет, посочено по-горе, точка 76).
- 101 В точка 72 от Решение по дело Комисия/Съвет, посочено по-горе, Съдът — който е трябвало да се произнесе относно обхвата на общностната компетентност за целите на сключването на Конвенцията за ядрена безопасност — установява, че Общността разполага с компетентност, която дели с държавите членки, за да приеме на основание член 15 от посочената конвенция съответни мерки, за да осигури, че при всички експлоатационни състояния дозите на облъчване на персонала и населението, предизвикани от ядреното съоръжение, се поддържат на разумно постижимото ниско ниво и че нито едно физическо лице не получава дози на облъчване, превишаващи предписаните национални дозови предели.
- 102 В точка 82 от същото Решение по дело Комисия/Съвет Съдът припомня и предходната съдебна практика, според която за да се определят границите на правомощията на Общността, не следва да се прави изкуствена разлика между защитата на здравето на населението и безопасността на източниците на йонизиращи лъчения. Съдът по-специално стига до заключение, че Общността разполага и с определена външна компетентност в областите, до които се отнасят членове 7, 14 и 16—19 от Конвенцията за ядрена безопасност, уреждащи съответно разрешителния режим, приложим за изграждането и експлоатацията на атомните електроцентрали, оценката и проверката на безопасността, аварийната готовност, избора на площадка, проектирането и изграждането на атомните електроцентрали, както и тяхната експлоатация.
- 103 По отношение на член 7 от Конвенцията за ядрена безопасност Съдът по-специално е постановил, че макар Договорът за Евратом да не предоставя на Общността компетентността да разрешава изграждането или експлоатацията на ядрените съоръжения, на основание членове 30—32 АЕ същата, с цел защита на

здравето, разполага с нормативна компетентност, за да установи разрешителен режим, който държавите членки трябва да прилагат. Всъщност подобен законодателен акт съставлява мярка, която допълва посочените в член 30 АЕ основни стандарти (Решение по дело Комисия/Съвет, посочено по-горе, точки 88 и 89).

104 Освен това като тълкува член 37 АЕ — разпоредба, която следва да се приложи, за да се избегне опасността от радиоактивно замърсяване на водата, почвата или въздушното пространство на друга държава членка — Съдът постановява по-специално че посоченият член трябва да се тълкува в смисъл, че на Комисията трябва да се предоставят общите данни относно план за изхвърляне на радиоактивни отпадъци, преди това изхвърляне да бъде разрешено от компетентните органи на съответната държава членка. В това отношение Съдът отбелязва изключително голямото значение на насоките, които Комисията, след като се консултира с групата експерти, може да даде на тази държава членка, и че последната трябва да може да ги разгледа задълбочено при такива условия, които позволяват предложенията на Комисията да бъдат взети предвид преди издаването на разрешението (Решение от 22 септември 1988 г. по дело Land de Sarre и др., 187/87, Recueil, стр. 5013, точки 12—16, както и Решение от 12 април 2005 г. по дело Комисия/Обединено кралство, C-61/03, Recueil, стр. I-2477, точка 39).

105 От всичко изложено по-горе следва, че издаването на административни разрешения за изграждането и за функционирането на ядрени съоръжения, в техния аспект, свързан със защитата на здравето срещу опасности за населението, произтичащи от йонизиращо лъчение, се вписва в приложното поле на Договора за Евратом.

106 Целта на иска по главното производство обаче е да се определи дали последиците или опасността от последици от настоящо или бъдещо йонизиращо лъчение, произтичащо от атомната електроцентрала Темелин, независимо от издадените разрешения за тази централа обосновават разпореждане, според което ČEZ трябва да приспособи последната или дори да я затвори, с цел да се предотвратят или да се ограничат такива последици или опасности.

107 От това следва, че що се отнася до иск като този по главното производство, посочената в точка 97 от настоящото решение разлика в третирането се вписва в приложното поле на Договора за Евратом.

По наличието на обосновка

108 В съответствие с практиката на Съда направената в точка 107 от настоящото решение констатация не е достатъчна, за да се изведе заключение за несъвместимост на посочените национални разпоредби със забраната за дискриминация, основана на гражданство, в приложното поле на Договора за Евратом. За тази цел е необходимо още да се провери дали това, че на основание член 364а от ABGB не се вземат предвид административните разрешения, издадени за ядрени съоръжения, които са разположени на територията на държави членки, различни от Република Австрия, и че за тези съоръжения се прилагат единствено разпоредбите на член 364, параграф 2 от ABGB, може да бъде обосновано от обективни съображения, несвързани с гражданството, и дали в такъв случай подобна разлика в третирането е пропорционална на преследваната легитимна цел (в този смисъл вж. по-специално, относно член 12 ЕО, Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 20, Решение от 5 юни 2008 г. по дело Wood, C-164/07, Сборник, стр. I-4143, точка 13 и Решение от 16 декември 2008 г. по дело Huber, C-524/06, Сборник, стр. I-9705, точка 75).

109 Що се отнася, от една страна, до въпроса, поставен в буква б) от първия и от втория преюдициален въпрос, достатъчно е да се отбележи, че волята на австрийския законодател да вземе предвид интересите на националните икономически оператори, като изключи тези на икономическите оператори, установени в други държави членки, не може да се приеме за обосновка на разликата в третирането, произтичаща от разглежданото в главното производство законодателство. Точно както не могат да обосноват пречка пред основните принципи на свободно движение на стоки или на свободно предоставяне на услуги (вж. по-специално Решение от 28 април 1998 г. по дело Decker, C-120/95, Recueil, стр. I-1831, точка 39 и Решение от 28 април 1998 г. по дело Kohll, C-158/96, Recueil, стр. I-1931, точка 41), така цели от чисто икономическо естество не могат да обосноват дискриминация, основана на гражданство, в приложното поле на Договора за Евратом.

- 110 Що се отнася, от друга страна, до обосновката, която би могла да се изведе от защитата на живота или на здравето, посочена от запитващата юрисдикция, или пък от защитата на околната среда или на правото на собственост, също изтъкнати от Land Oberösterreich, не изглежда, че те могат да обосноват разлика в третирането, като разглежданата в главното производство, между административните разрешения, издадени от австрийските органи за индустриални съоръжения, разположени в Австрия, и тези, които са предоставени от компетентните органи на друга държава членка за атомна електроцентрала, разположена на територията на последната държава.
- 111 В това отношение следва най-напред да се подчертае, че както произтича от четвъртата алинея на преамбюла към Договора за Евратом, подписаните го държави са „загрижени да създадат условия за безопасност, необходима за премахването на опасностите за живота и здравето на населението“. От своя страна член 2, буква б) ЕО пояснява, че за да осъществи задачата си, при условията, предвидени в посочения договор, Общността трябва „да установява единни стандарти за сигурност с цел опазване здравето на работниците и на населението и да осигурява тяхното прилагане“.
- 112 Такива условия, които са пояснени в членове 30—39 АЕ, съставляващи дял II, глава 3 от Договора за Евратом, имат за цел — като Съдът отбелязва по-рано — да осигурят съгласувана и ефикасна защита на здравето на населението срещу опасностите, произтичащи от йонизиращо лъчение, независимо от неговия източник и независимо от категориите лица, които са изложени на тези облъчвания (Решение от 4 октомври 1991 г. по дело Парламент/Съвет, C-70/88, Recueil, стр. I-4529, точки 13 и 14).
- 113 Членове 30 АЕ и 31 АЕ предвиждат по-конкретно задължение за Общността, след като получи становището на група научни експерти, да приеме основни стандарти за опазване здравето на населението срещу опасностите, произтичащи от йонизиращите лъчения.
- 114 Както произтича от член 33, първа алинея АЕ, всяка държава членка приема съответните закони, подзаконови и административни разпоредби, за да осигури спазването на така установените от Комисията основни стандарти. Същият член, втора алинея обаче предоставя на Комисията компетентност да

отправя съответни препоръки за хармонизиране на разпоредбите, приложими от държавите членки в тази област. Както пояснява Съдът, това правомощие да отправя препоръки може да намери приложение по-специално при аспектите, свързани с проектирането и с изграждането, както и с експлоатацията на ядрено съоръжение, които позволяват да се гарантира спазването на основните стандарти. Освен това от своя страна държавите членки са длъжни да съдействат за изготвянето на тези препоръки, чрез посочените в член 33, трета алинея АЕ съобщения (Решение по дело Комисия/Съвет, посочено по-горе, точка 105).

- 115 Посочените основни стандарти, които трябва да се ръководят по-специално от принципа на оптимизация на защитата (вж. в този смисъл Решение от 25 ноември 1992 г. по дело Комисия/Белгия, C-376/90, *Rescueil*, стр. I-6153, точка 27) и които са изменяни многократно, за да се отчете развитието на научното познание в областта на радиоактивната защита, са установени в Директива 96/29.
- 116 Както следва от точки 23—34 от настоящото решение, Директива 96/29 съдържа също различни разпоредби, свързани с разрешителните режими, с надзора, с проверките и с намесата при радиационни аварии — разпоредби, които трябва да бъдат въведени от държавите членки по отношение на практики, включващи риск от йонизиращо лъчение за населението.
- 117 На второ място следва да се подчертае, че установеният от Договора за Евратом правен механизъм за защита на здравето, не се ограничава до това да предпише основни стандарти, а включва и една значителна част, свързана с контрола за тяхното спазване, както и с постоянно наблюдение на нивото на радиоактивността във въздуха, водата и почвата.
- 118 Разпоредбите на дял II, глава 3 от посочения договор всъщност образуват едно организирано цяло, с което на Комисията се предоставят достатъчно широки правомощия за защитата на населението и околната среда срещу опасност от ядрено замърсяване (вж. посочените по-горе Решение по дело *Land de Sarre* и др., точка 11 и Решение по дело Комисия/Съвет, точка 79).

- 119 Такъв по-специално е предметът на членове 35—38 АЕ, които както Съдът посочва по-рано, предоставят по-конкретно на Комисията значителни правомощия (Решение по дело Комисия/Обединено кралство, посочено по-горе, точка 35).
- 120 Така член 35 АЕ задължава държавите членки да създадат необходимите съоръжения за осъществяването на постоянно наблюдение на нивото на радиоактивността във въздуха, водата и почвата и да осигури спазването на основните стандарти.
- 121 По силата на член 35, втора алинея АЕ на Комисията се признава право на достъп до тези съоръжения, за да проверява тяхното функциониране и ефективност. Освен това член 36 АЕ предвижда задължение на компетентните национални органи да предоставят периодично информация на Комисията относно проверките, посочени в член 35, така че тази институция да бъде информирана за нивото на радиоактивност, което може да окаже влияние върху населението.
- 122 Както е видно от точка 47 от настоящото решение, през 2004 г. и 2005 г. Комисията извършва проверки в Темелин в приложение на член 35 АЕ.
- 123 Както бе напомнено в точка 104 от настоящото решение, член 37 АЕ цели да се избегне опасността от радиоактивно замърсяване на водата, почвата или въздушното пространство на друга държава членка. По силата на тази разпоредба общите данни относно план за изхвърляне на радиоактивни отпадъци трябва да се предоставят на Комисията, преди това изхвърляне да бъде разрешено от компетентните органи на съответната държава членка, за да се даде възможност на посочената държава членка да се запознае с насоките, които Комисията може да ѝ даде, след като се консултира с групата експерти, и да ги разгледа задълбочено при такива условия, които позволяват предложенията на Комисията да бъдат взети предвид преди издаването на разрешението.

- 124 Съдът вече е подчертал в това отношение значението на ролята на Комисията в тази област, която единствено има общ поглед върху развитието на дейностите в ядрения сектор на цялата територия на Общността (Решение по дело Land de Sarre и др., посочено по-горе, точки 12 и 13).
- 125 Както бе посочено в точка 48 от настоящото решение, в съответствие с член 37 от Договора за Евратом на 24 ноември 2005 г. Комисията приема становище, съгласно което тази институция стига до заключение, че изпълнението на плана за изхвърляне на радиоактивни отпадъци под каквато и да било форма, произтичащо от изменения на площадката на атомната електроцентрала Темелин, както при нормална работа, така и в случай на инцидент от вида и с мащабите, посочени в общите данни, няма вероятност да доведе до значително радиоактивно замърсяване от здравна гледна точка на водите, почвата или въздушното пространство на друга държава членка.
- 126 Накрая, член 38 АЕ предоставя на Комисията правомощие, от една страна, да отправя препоръки до държавите членки относно нивото на радиоактивност във въздуха, водата и почвата, и от друга страна, да приема в спешни случаи директива, която изисква от съответната държава членка да вземе в срок, посочен от Комисията, всички необходими мерки за предотвратяване на превишаването на основни стандарти и осигуряване на спазването на разпоредбите. Ако въпросната държава не спази директивата на Комисията в определения срок, Комисията или която и да е заинтересована държава членка може незабавно, като изключение от разпоредбите на членове 141 и 142, да сезира Съда.
- 127 На трето място, следва да се припомни, че както Европейската общност за атомна енергия, така и нейните държави членки, са страни по Конвенцията за ядрена безопасност, която съгласно член 1, подточка ii) има за цел по-специално „да се създадат и поддържат в ядрените съоръжения ефективни средства за защита от потенциална радиационна опасност с цел да се защитят отделните лица, обществото като цяло и околната среда от вредното въздействие на йонизиращите лъчения от такива съоръжения“.

128 В това отношение член 15 от посочената конвенция предвижда, че всяка договаряща се страна приема съответни мерки да осигури, че при всички експлоатационни състояния дозите на облъчване на персонала и населението, предизвикани от ядреното съоръжение, се поддържат на разумно постижимото ниско ниво.

129 Освен това подточка iii) от преамбюла на тази конвенция отново потвърждава, че „отговорността за ядрената безопасност носи държавата, под юрисдикцията на която се намира ядреното съоръжение“, докато съгласно член 7, параграф 2 от същата конвенция всяка договаряща се страна е длъжна по-специално да създаде законодателна и регулираща основа, която да включва по-конкретно система за лицензиране по отношение на ядрените съоръжения и забрана на експлоатацията на ядрени съоръжения без разрешение, система на регулиращи инспекции и оценки за определяне на съответствието на ядрените съоръжения с прилаганите нормативни актове и условията на разрешенията, както и мерки за осигуряване изпълнението на съответните нормативни актове и условията на разрешенията.

130 На четвърто място, следва да се припомни, че както бе посочено в точки 45 и 46 от настоящото решение, в рамките на преговорите, довели до присъединяването на десетте нови държави членки към Европейския съюз на 1 май 2004 г., въпросите относно безопасността на атомните електроцентрали на тези държави, включително централата Темелин, са били проверени от Комисията, в резултат от което са изготвени общностни препоръки за подобряването им, за да достигнат ниво на ядрена безопасност, сходно със съществуващото в Европейския съюз за сходни реактори — препоръки, за чието ефективно изпълнение впоследствие следят Комисията и Съветът.

131 Важно е да се подчертае също, че при лошо функциониране на системата за защита, установена съгласно Договора за Евратом, държавите членки разполагат с различни възможности за действие, за да постигнат корекциите, които могат да се окажат необходими в това отношение.

- 132 На първо място, член 32 АЕ дава право на всяка държава членка да поиска преразглеждане или допълване на основните стандарти, установени съгласно членове 30 АЕ и 31 АЕ — искане, което при такъв случай Комисията е длъжна да разгледа.
- 133 На следващо място, съгласно член 142 АЕ всяка от държавите членки може да сезира Съда, ако счита, че друга държава членка не е изпълнила някое от задълженията, произтичащо от Договора за Евратом. При описаните в член 38 АЕ спешни случаи това сезиране дори може да стане незабавно.
- 134 На последно място, членове 145—149 АЕ предвиждат, подобно на съответните разпоредби от Договора за ЕО, механизми за съдебен контрол както на законосъобразността на актовете на Съвета или на Комисията, така и на случаите, в които тези институции не се произнасят в нарушение на Договора за Евратом.
- 135 При тези условия следва да се констатира, че когато държава членка е приела вътрешна разпоредба, която подобно на член 364а от АБГВ — както посочва запитващата юрисдикция — прегражда възможността за предявяване на иск за преустановяване на вредно въздействие, когато нарушението или твърдяната опасност от нарушение произтичат от индустриално съоръжение, за което има издадено административно разрешение, посочената държава членка не може да изключи по принцип от приложното поле на такава разпоредба разрешенията, издадени за ядрени съоръжения, разположени в други държави членки, като твърди, че това изключение е обосновано по съображения за защита на живота, на общественото здраве, на околната среда или на правото на собственост.
- 136 Всъщност подобно изключване напълно пренебрегва обстоятелството, че общностната правна уредба, както е описана в точки 111—134 от настоящото решение и в която частично се вписват такива разрешения, допринася съществено именно за осигуряването на такава защита. Посоченото изключване не може да се квалифицира и като необходимо за постигането на посочените цели за защита, а следователно не може и да се приеме, че отговаря на изискването за пропорционалност.

По задължението за тълкуване на националното право по начин, който да гарантира съответствието му с общностното право

137 Както е видно по-специално от първия въпрос, буква е), втория въпрос, буква е), третия въпрос, буква г) и четвъртия въпрос, буква в), запитващата юрисдикция иска да се установят и последиците, до които може да доведе евентуално несъответствие с общностното право на възприетото понастоящем тълкуване от националните юрисдикции по отношение на разглежданата в главното производство правна уредба.

138 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика по член 10 ЕО, която намира приложение и по отношение на член 192 АЕ, задължението на държавите членки по силата на тези разпоредби да предприемат всички необходими мерки, общи или специални, годни да осигурят изпълнението на произтичащите от общностното право задължения, тежи върху всички органи на държавите членки, включително върху съдебните органи в рамките на тяхната компетентност. Така националната юрисдикция трябва, доколкото е възможно, да даде на приложимия вътрешен закон тълкуване, което е в съответствие с изискванията на общностното право. Ако такова прилагане в съответствие с изискванията на общностното право не е възможно, националната юрисдикция има задължението да приложи общностното право в неговата цялост и да защити правата, които то предоставя на частноправните субекти, като при необходимост оставя без приложение всяка разпоредба, чието прилагане в конкретния случай би довело до противоречие с общностното право (вж. по-специално Решение от 4 февруари 1988 г. по дело *Murphy и др.*, 157/86, *Recueil*, стр. 673, точка 11, както и Решение от 26 септември 2000 г. по дело *Engelbrecht*, C-262/97, *Recueil*, стр. I-7321, точки 38—40).

139 С оглед на всичко изложено по-горе на поставените въпроси следва да се отговори, че принципът за забрана на дискриминация, основана на гражданството, в приложното поле на Договора за Евратом, не допуска прилагането на правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, по силата на която срещу предприятие, което притежава необходимите административни разрешения за експлоатация на атомна електроцентрала, разположена на територията на друга държава членка, може да бъде предявен

съдебен иск за преустановяване на вредни въздействия или на опасност от вредни въздействия, произтичащи от това съоръжение, по отношение на съседни имоти, докато срещу предприятията, които имат индустриални съоръжения в държавата членка на съда и които се ползват от административно разрешение в тази държава, не може да се предяви такъв иск, а само иск за обезщетение на вреди, нанесени на съседен имот.

140 Следва да се отговори също, че националната юрисдикция трябва, доколкото е възможно, да даде на приложимия вътрешен закон тълкуване, което е в съответствие с изискванията на общностното право. Ако такова прилагане в съответствие с изискванията на общностното право не е възможно, националната юрисдикция има задължението да приложи общностното право в неговата цялост и да защити правата, които то предоставя на частноправните субекти, като при необходимост оставя без приложение всяка разпоредба, чието прилагане в конкретния случай би довело до противоречие с общностното право.

По съдебните разноски

141 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) **В приложното поле на Договора за Евратом принципът за забрана на дискриминация, основана на гражданството, не допуска прилагането на правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, по силата на която срещу предприятие, притежаващо необходимите административни разрешения за експлоатация на атомна електроцентрала, разположена на територията на друга държава членка,**

може да бъде предявен съдебен иск за преустановяване на вредни въздействия или на опасност от вредни въздействия, произтичащи от това съоръжение, по отношение на съседни имоти, докато срещу предприятията, които имат индустриални съоръжения в държавата членка на съда и които се ползват от административно разрешение в тази държава, не може да се предяви такъв иск, а само иск за обезщетение на вреди, нанесени на съседен имот.

- 2) Националната юрисдикция трябва, доколкото е възможно, да даде на приложимия вътрешен закон тълкуване, което е в съответствие с изискванията на общностното право. Ако такова прилагане в съответствие с изискванията на общностното право не е възможно, националната юрисдикция има задължението да приложи общностното право в неговата цялост и да защити правата, които то предоставя на частноправните субекти, като при необходимост оставя без приложение всяка разпоредба, чието прилагане в конкретния случай би довело до противоречие с общностното право.

Подписи